

4. REWOLUCJA LUTOWA I PRZEWRÓT BOLSZEWICKI W ROSJI

1. Rewolucja lutowa 1917 roku.

a) Przyczyny.

- niezadowolenie społeczeństwa rosyjskiego spowodowane porażkami Rosji w wojnie oraz ruina gospodarcza, która ona spowodowała.
- Niechęć do rządów niepopularnego cara Mikołaja II.
- Ogromne straty armii rosyjskiej w 1916 roku, które sięgały 3,6 mln zabitych i rannych.

b) Przebieg.

- W ostatnich dniach **lutego 1917 r.** w stolicy Rosji, Piotrogradzie, wybuchła rewolucja.
- Rozpoczęły się gwałtowne demonstracje rozgoryczonej ludności, która domagała się poprawy warunków bytowych i zakończenia wojny.
- Po paru dniach przyłączyli się do niej zbuntowani żołnierze i miasto zostało opanowane.
- Duma Państwowa wymówiła posłuszeństwo Mikołajowi II i wyłoniła **Rząd Tymczasowy**.
- car Mikołaj II abdykował (po trzech wiekach panowania dynastii Romanowów).

c) Skutki:

- Rewolucja doprowadziła do obalenia caratu.
- Rosja stała się republiką.

2. Wydarzenia po rewolucji lutowej.

• Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich.

- Tworzyły je działacze partii lewicowych i uznały się one za organy władzy rewolucyjnej.

• Rząd Tymczasowy:

- uznał **Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich** za reprezentację narodu rosyjskiego i zabiegał o ich poparcie.
- nie zdobył w społeczeństwie należytego autorytetu ponieważ podjął decyzję o kontynuowaniu wojny.
- nie zapanował nad nasilającym się chaosem w państwie oraz pogarszającą się sytuacją gospodarczą

3. Rewolucja październikowa 1917 roku.

a) Przyczyny.

- Rozczarowanie do Rządu Tymczasowego wykorzystali bolszewicy.
- Ich przywódca i jeden z twórców idei komunizmu, Włodzimierz Lenin, domagał się natychmiastowego zakończenia wojny i przekazania władzy państwowej Radom Delegatów, według hasła: „**Cała władza w ręce Rad!**”

b) Przebieg.

- W dniach 24-26 października 1917 r. bolszewicy przejęli kontrolę nad Piotrogradem.
- Obalony został Rząd Tymczasowy.
- Przejęcie władzy przez bolszewików.

c) Skutki.

- Na II Zjeździe Rad powołał nowy rząd - **Radę Komisarzy Ludowych**, który składał się z bolszewików, a jej przewodniczącym został **Lenin**.
- Bolszewicy:
 - zakazali działalności partiom politycznym (poza własną partią bolszewikowi);
 - wprowadzili cenzurę;
 - zorganizowali sądy doraźne (trybunały rewolucyjne);
 - utworzyli aparat terroru tzw. **Komisję Nadzwyczajną do Walki z Kонтrewolucją i Sabotażem** (w skrócie **Czeka**) - z rąk jej funkcjonariuszy zginęło wskutek egzekucji kilkaset tysięcy ludzi;
 - rozpoczęli organizować pierwsze obozy koncentracyjne (tzw. łagry), w których w nieludzkich warunkach przetrzymywano osoby podejrzane o wrogi stosunek do bolszewików.

4. Pokój brzeski z państwami centralnymi.

a) Przyczyny zawarcia pokoju.

- W **1918 r.** bolszewicy dążyli do przejęcia kontroli nad całą Rosją.
- Mobilizowali siły do krwawej wojny domowej, dlatego poczynili ustępstwa wobec państw centralnych.

b) Postanowienia.

- Bolszewicy podpisali z Niemcami i Austro-Węgrami w **marcu 1918 r. w Brześciu Litewskim traktat pokojowy**.
- Rosji zrzekła się w nim terytorium Estonii, Litwy, Łotwy i Białorusi, wycofali się z Finlandii i Ukrainy.

c) Skutki.

- Niemcy mogli wycofać swoje oddziały z frontu wschodniego i przerzucić je do walki na froncie zachodnim w celu pokonania państw ententy.
- Bolszewicy mogli przystąpić do umacniania swojej władzy w Rosji walcząc ze swoimi przeciwnikami.

5. Wojna domowa w Rosji.

- Rządy bolszewików nie były uznawane przez rządy europejskie.
- Przeciwno bolszewikom wystąpiły oddziały kонтrewolucyjne które cieszyły się materialnym poparciem ententy.
- Państwa ententy te wysłały do Rosji swoje korpusy interwencyjne.
- W 1919 r. **Armia Czerwona** (jak nazwano wojska sformowane przez bolszewików) przeszła do kontrataku.
- Do 1922 r. udało **Armii Czerwonej** się rozstrzygnąć wojnę domową na swoją korzyść i opanować obszar Rosji.